

การให้ยาทาผิวหนัง (Administering skin application)

คำจำกัดความ (Definition)

การให้ยาทาผิวหนังเป็นวิธีการบริหารยาโดยผ่านผิวหนังชั้นนอกหรือหนังกำพร้าสู่ผิวหนังแท้ ซึ่งมีต่อมไขมันและยาจะถูกดูดซึมเข้าไปในบริเวณต่อมไขมันกระจายสู่บริเวณที่ต้องการให้ยาออกฤทธิ์

วัตถุประสงค์ (Objective) เพื่อ

1. ลดอาการคัน
2. ทำให้ผิวหนังชุ่มชื้นและอ่อนนุ่ม
3. ทำให้หลอดเลือดหดตัวและขยายตัว
4. ยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อโรคและป้องกันการติดเชื้อ
5. ลดการอักเสบ/ลดปวด
6. ระวังความรู้สึกเฉพาะที่

อุปกรณ์ (Equipment)

1. แบบบันทึกทางการแพทย์(Medication record) พยบ.076
2. ยาที่ใช้สำหรับทาผิวหนัง
3. ถาดหรือถาดสำหรับแจกยา
4. ถุงมือสะอาด/ถุงมือปลอดเชื้อ
5. ไม้พันสำลี
6. อุปกรณ์สำหรับทำแผล (กรณีผู้ป่วยมีแผล)

การประเมิน (Assessment)

ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของยาสำหรับผู้ป่วย ประวัติการได้รับยา ประวัติการแพ้ยา ประเมินความรู้เรื่องยาของผู้ป่วย ทบทวนและให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ผู้ป่วยขาดความรู้ ตรวจสอบชื่อสกุลผู้ป่วย ขนาดยา ทางที่ให้และเวลาที่ให้ถูกต้องก่อนให้ยา

ข้อวินิจฉัยการพยาบาล (Nursing diagnosis)

1. ขาดความรู้ (Deficient knowledge)
2. เสี่ยงต่อการติดเชื้อ (Risk for infection)

การวางแผนการพยาบาลและผลลัพธ์ (Outcome identification and planning)

1. ผู้ป่วยเข้าใจและปฏิบัติตามข้อกำหนดการให้ยา
2. ผู้ป่วยไม่มีการติดเชื้อ
3. ผู้ป่วยไม่มีผลข้างเคียงที่เกิดจากยา

ขั้นตอนการปฏิบัติ (Implementation)

กิจกรรม (Action)	เหตุผล (Rationale)
1. ตรวจสอบบันทึกการให้ยากับคำสั่งการรักษา	- มั่นใจว่าให้ยาถูกต้องตามหลัก 6R
2. ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของยาสำหรับผู้ป่วย การออกฤทธิ์ การพยาบาล ขนาดที่ปลอดภัย	- มั่นใจว่าให้ยาถูกต้องตามหลัก 6R
3. แจ้งผู้ป่วยทราบ อธิบายวัตถุประสงค์ วิธีการให้ยาและผลข้างเคียงที่เกิดจากยา	- เคารพสิทธิผู้ป่วย ลดความวิตกกังวลและขอความร่วมมือจากผู้ป่วย
4. ล้างมือให้สะอาด หรือใช้ Waterless 20-30 วินาที	- ป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค
5. เตรียมรถแจกยาไปที่เตียงผู้ป่วย	- สะดวกและประหยัดเวลา
6. เปิดกุญแจรถแจกยา	- การถือกุญแจรถแจกยาเป็นการเพิ่มความปลอดภัยเมื่อไม่ใช้งาน
7. เตรียมยาสำหรับผู้ป่วยครั้งละ 1 ราย	- ป้องกันการคลาดเคลื่อน
8. อ่านบันทึกการให้ยาและเลือกยาจากช่องเก็บยาให้ผู้ป่วยเฉพาะราย	- เป็นการตรวจสอบฉลากยาครั้งแรก
9. อ่านฉลากยาเปรียบเทียบกับบันทึกการให้ยา ตรวจสอบวันหมดอายุ	- เป็นการตรวจสอบฉลากยาครั้งที่สอง โดยสามารถให้พยาบาลอีกหนึ่งคนช่วยตรวจสอบซ้ำหากจำเป็น
10. เตรียมยาที่ต้องการ	- เตรียมยาให้พร้อมก่อนให้ยา
11. เมื่อเตรียมยาเสร็จแล้ว ตรวจสอบฉลากยากับบันทึกการให้ยาอีกครั้งก่อนให้ยาผู้ป่วย พยาบาลอีกคนที่ไม่ได้เตรียมยา (Double	- เป็นการตรวจสอบครั้งที่สามป้องกันความคลาดเคลื่อน เป็นการ Double check โดยพยาบาลอีกหนึ่งคน

<p>check) ตรวจสอบความถูกต้องของยากับบันทึกการให้ยา (กรณีเตรียมไม่ถูกต้องแก้ไขให้ถูกต้องและแจ้งให้พยาบาลผู้เตรียมยาทราบ)และลงนามกำกับกับการตรวจสอบเก็บขวดยาหรือซองยาเข้าที่ลิ้นชักแจกยาเมื่อไม่ใช้งาน</p> <p>12. ตรวจสอบเวลาให้ยาสำหรับผู้ป่วยให้ถูกต้องอีกครั้ง ตรวจสอบชื่อ-สกุลผู้ป่วยให้ตรงกับบันทึกการให้ยาตามขั้นตอนดังนี้</p> <p>12.1 ถามผู้ป่วยให้บอกชื่อสกุล วัน เดือน ปีเกิด(กรณีผู้ป่วยสื่อสารได้)</p> <p>12.2 ตรวจสอบกับป้ายข้อมือผู้ป่วย(กรณีผู้ป่วยไม่สามารถสื่อสารได้)</p> <p>13. ประเมินผู้ป่วยก่อนให้ยา ตรวจสอบอาการแพ้หรือสอบถามผู้ป่วยเกี่ยวกับอาการแพ้แจ้งให้ผู้ป่วยทราบว่ามียาทาผิวหนังบอกคุณประโยชน์และภาวะแทรกซ้อนของยาที่อาจเกิดขึ้น</p> <p>14. ปิดประตูปิดม่านหากต้องการทาบบริเวณที่ไม่ต้องการเปิดเผย จัดทำผู้ป่วยตามความเหมาะสม</p> <p>15. สวมถุงมือสะอาด หากผิวหนังผู้ป่วยมีแผลให้สวมถุงมือปลอดเชื้อ</p> <p>16. ทำความสะอาดบริเวณผิวหนังที่ต้องการทายาและเช็ดให้แห้ง</p> <p>17. ทายาชนิดต่างๆ ตามแผนการรักษาดังนี้คือ <u>ยาชนิดครีม(Cream)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - บรรจุกะป๋อ เจาะที่หัวหลอดและบีบยาโดยบีบจากปลายหลอดให้ยาไหลออกเท่าจำนวนพอที่จะทาบบริเวณผิวหนังที่ต้องการ - บรรจุในกระป๋อ ใช้ไม้พันสำลีดักยาเท่า 	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มความปลอดภัยลิ้นชักแจกยาเมื่อไม่ใช้งาน - ผู้ป่วยต้องได้รับยาตามเวลาที่กำหนด โดยอาจให้ยาก่อนหรือหลังเวลาที่กำหนดได้ไม่เกิน 30 นาที - มั่นใจว่าให้ยาถูกต้อง ไม่ควรใช้ป้ายหัวเตียงหรือชื่อที่ประตูห้องตรวจสอบ เพื่อบ่งชี้ผู้ป่วยให้ถูกต้อง - ประเมินความพร้อมก่อนการให้ยาและป้องกันอุบัติเหตุที่ผู้ป่วยเคยแพ้ซ้ำ - ป้องกันการเปิดเผยผู้ป่วยและความสุขสบายของผู้ป่วย - ป้องกันอันตรายจากการสัมผัสยา ป้องกันการติดเชื้อ - สังเกตอาการผิดปกติที่อาจเกิดขึ้น - ผู้ป่วยได้รับยาตามแผนการรักษา
---	--

<p>จำนวนพอที่จะทาบริเวณผิวหนังที่ต้องการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - บรรจขวด เทยาใส่ฝ่ามือ <p><u>น้ำมัน, น้ำมันเหนียว, โลชั่น(Oil, Ointment, Lotion)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - เทยาจากขวดที่บรรจุเท่าจำนวนพอที่จะทาบริเวณผิวหนังที่ต้องการทาโดยใช้นิ้วมือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง ช่วยคลึงยาเบาๆ บริเวณที่ต้องการทายา <p>18. หลังทายาจัดทำที่สบาย ตามความเหมาะสม ถ้าก้นม่านเปิดม่านเก็บให้เรียบร้อย</p> <p>19. ถอดถุงมือและล้างมือให้สะอาด หรือ ใช้ Waterless 20-30 วินาที</p> <p>20. ประเมินการตอบสนองต่อยาของผู้ป่วยในเวลาที่ถูกต้องเหมาะสม</p> <p>21. บันทึกการให้ยา วันที่และเวลาที่ให้ยาทันที หลังให้ยาในแบบบันทึกการให้ยาและบันทึกสิ่งผิดปกติที่พบในแบบบันทึกทางการพยาบาล</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ป่วยสุขสบายและปลอดภัย - ป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค - ประเมินผลการให้ยาและอาการข้างเคียงจากการให้ยา - เป็นหลักฐานทางการพยาบาลและป้องกันการให้ยาซ้ำ
--	---

การบันทึก (Documentation)

บันทึกการให้ยา วันที่และเวลาที่ให้ยาทันทีหลังให้ยาผู้ป่วยเพื่อป้องกันการให้ยาซ้ำ กรณีที่เป็นยาที่ให้เป็น prn ควรบันทึกเหตุผลในการให้ยาทุกครั้ง บันทึกยาที่ผู้ป่วยปฏิเสธหรือยาที่งดเว้นพร้อมเหตุผลและรายงานแพทย์เพื่อมารับทราบอาการผู้ป่วย ถ้ามีการให้ยาซ้ำหรือไม่ได้ให้ยาควรมีการรายงานอุบัติการณ์ และแจ้งให้หัวหน้าทีมทราบเพื่อหาเหตุผลหรือข้อเท็จจริงและแนวทางแก้ไข

ข้อควรระวัง (Special consideration)

1. ระมัดระวังการสูดดมยาเมื่อต้องทายาที่เป็นฝุ่นผง
2. การทายาชนิดครีมหรือน้ำมันผิวหนังเป็นบริเวณกว้างควรเตรียมยาให้ยาอ่อนอยู่ในมือเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ป่วยเกิดอาการหนาวสั่น
3. ยาชนิดที่เป็น โลชั่นควรเขย่าขวดก่อนใช้ยา

4. ประเมินการตอบสนองต่อยาของผู้ป่วยและอาการข้างเคียงจากยา หากมีอาการข้างเคียงจากยาให้
รายงานแพทย์ เพื่อพิจารณางดเว้นการให้ยา

เอกสารอ้างอิง (Reference)

การประเมินผล (Evaluation) การให้ยาทาผิวหนัง

เกณฑ์การประเมิน	ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2		ครั้งที่ 3	
	ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่
เชิงโครงสร้าง 1. ผู้ปฏิบัติ คือ พยาบาล 2. เตรียมอุปกรณ์ให้ครบ						
เชิงกระบวนการ 1. ล้างมือให้สะอาด หรือใช้ Waterless ก่อนและหลังให้ยา 2. มีการตรวจสอบการให้ยาโดยพยาบาลสองคน 3. มีการแจ้งให้ผู้ป่วยทราบทุกครั้ง 4. มีการสวมถุงมือก่อนให้ยาทางผิวหนัง 5. บันทึกการให้ยาในแบบบันทึกการให้ยาและบันทึกสิ่งผิดปกติที่พบในแบบบันทึกทางการพยาบาล						
เชิงผลลัพธ์ 1. ผู้ป่วยได้รับยาทาผิวหนังถูกต้องตามแผนการรักษา 2. ผู้ป่วยอธิบายข้อมูลความรู้เกี่ยวกับยาได้ 3. ผู้ป่วยไม่มีอาการข้างเคียงที่เกิดจากยา 4. มีบันทึกการให้ยาในแบบบันทึกการให้ยาอย่างถูกต้องและมีบันทึกสิ่งผิดปกติที่พบในแบบบันทึกทางการพยาบาล						